

Když Lev Nikolajevič Tolstoj dokončil a v roce 1869 vydal rozsáhlou románovou epopej *Vojna a mír*, zapřísahal se, že se již nikdy nepustí do tak „mnohomluvného nesmyslu“. A nový román, o němž začal přemýšlet už roku 1870, se měl vskutku soustředit jen na příběh vdané aristokratky, která se svou nevěrou vyčlení ze společnosti. V letech 1873 až 1877, kdy Tolstoj *Annou Kareninu* psal, se však dostal do osobní krize, jež souvisela se společenským vývojem Ruska. Utopická představa o patriarchální harmonii venkovského života se mu hroutila před očima, on upadal do depresí a východisko „jak dál žít“ hledal i v rámci svého románu. Proto v něm jako kontrapunkt k příběhu rozpadu Annina manželství a jejího mimomanželského vztahu s Vronským rozvinul druhou motivickou linii – příběh mladého statkáře Levina a Kitty Ščerbacké, kterou Vronskij na začátku románu kvůli Anně opustil. Tato druhá příběhová linie nebývá do divadelních adaptací Tolstého románu zahrnována. Opomenula ji i dramaturgie Jaromíra Pleskota, která měla 28. března 1963 premiéru v Divadle Československé armády (jak se tehdy jmenovalo Divadlo na Vinohradech) a byla pro tohoto režiséra východiskem k třídílné rozhlasové inscenaci *Anny Kareniny*, již v Československém rozhlase natočil o pět let později.

Koncentrací na Annin příběh Pleskot zároveň umocnil jeho tragičnost. Tím, že na začátek inscenace předsadil závěrečný proud Annina vnitřního vědomí, jež ji nakonec strhne pod kola vlaku, jako by navíc podtrhl – v duchu intelektuální atmosféry v šedesátých letech – existenciální aspekty Tolstého prózy. Annina slova o tom, jak se všichni lidé navzájem nenávidí, lžou si a vzájemně se trápí, ostatně přibližují i hloubku již zmíněné Tolstého duševní krize. A rámují-li pak celý snímek tím, že jsou umístěna na jeho začátek i konec, stávají se současně jakýmsi jeho významovým i emocionálním úběžníkem, napjatou strunou, která se svým pochmurným tónem připomíná i v dalších částech inscenace. Toto emocionální napětí, jež doplňuje napětí dramatické, je zesilováno také expresivní scénickou hudbou Jana F. Fischera a mistrovskou hlasovou interpretací hlavní role. Zatímco v Pleskotově divadelní inscenaci v této roli alternovaly Vlasta Chramostová a Jiřina Švorcová, v rozhlase *Annou* ztvárnila Blanka Bohdanová, která dokázala zpřítomnit nejen její trápení, ale také postupnou psychickou destrukci. Ve vynikající formě na snímku zastihujeme Martina Růžka jako Kareninu a Vladimíra Ráže coby Vronského.

– Bronislav Pražan

Lev Nikolajevič Tolstoj **Anna Karenina**

tragický příběh lásky

Hrají: **Blanka Bohdanová, Martin Růžek, Vladimír Ráž, Jana Hlaváčová, Jorga Kotrbová, Vladimír Brabec, Karolína Slunéčková a další**

CD 1

Celkový čas 50:03

1. Kde láska končí, začíná...	16:34
2. Stín hraběte Vronského	17:19
3. Jak skoncovat se lží...	16:06

CD 2

Celkový čas 65:46

1. Zásadní rozhodnutí	12:08
2. Mezi životem a smrtí	13:26
3. Musí to tak být	22:45
4. Opouštění	17:24